

Délkelet-Európa és Magyarország – migrációs trendek

Délkelet-Európában születnek Európa és Oroszország cselédei?

A Világbank adatai szerint több mint 17 millió délkelet-európai állampolgár élt 2010-ben hazáján kívül. A térség az európai, észak-amerikai és oroszországi migrációs rendszerek egyik fő migrációs kibocsátója, amely komoly hatással van a kibocsátó országok demográfiai, gazdasági és munkaerő-piaci helyzetére. A relatíve alacsony termékenyséű térség egyre nagyobb mértékben függ a bevándorlók által hazautalt pénzüsszegektől: Albánia és Moldávia estében például a bruttó hazai termék több mint tíz százalékára tehető a vándorlók által hazaküldött pénz. Ugyanakkor számos európai ország előregedő társadalma támaszkodik a migráns munkavállalókra.

Míg az Európai Unió országaiban számos törekvés tapasztalható a migrációs statisztikai rendszerek összehangolására, a délkelet-európai országok migrációs folyamatairól kevés összehasonlítható adat áll rendelkezésünkre. Mivel érzékelhető, hogy a térség egyes országai történeti dinamika szempontjából eltérő fejlődési mintákat mutatnak, nagyon fontos lenne, hogy lehetővé váljon ezen folyamatok részletesebb elemző vizsgálata.

A SEEMIG nyolc délkelet-európai ország összefogásával megvalósuló stratégiai projekt, amely statisztikai hivatalok, kutatóintézetek, önkormányzatok részvételével kísérli meg feltárni a térség migrációs trendjeit, hogy megbízható adatok és tények ismeretében fogalmazzon meg stratégiai ajánlásokat a migráció demográfiai és munkaerő-piaci hatásainak kezelésére.

Magyarország kivándorló országgá válik?

Az elmúlt időszakban a hazai közvélemény különös figyelemmel fordult a Magyarországról zajló elvándorlás felé. Egymástól eltérő adatok láttak napvilágot a sajtóban, aminek oka, hogy a kivándorlókról nincs pontos, egységes nyilvántartás. Mivel az országon kívül levő és különböző más országokban szétszórt népességről van szó, az adatgyűjtés sem könnyű feladat.

A tükörstatisztikák, vagyis a fogadó országokban bevándorlóként regisztrált magyar állampolgárok száma alapján a magyarországi kivándorlás 2000-es évek végétől tapasztalható növekedése az utóbbi években felgyorsult. Az európai tükörstatisztikákban 147 327 magyar állampolgár szerepel bevándorlóként. Ez az Eurostat adatbázis azonban nem tartalmaz adatokat néhány kiemelten fontos célországról. Ha a legfrissebb Eurostat adatokat, illetve az abban nem szereplő fő célországok (Németország, Ausztria és az Egyesült Királyság) saját adatait összesítjük, akkor becslésként elmondható, hogy 2012-ben mintegy 230 ezer – hivatalosan bejelentett – magyar állampolgár élt az európai országokban: egyharmaduk Németországban, egyötödük az Egyesült Királyságban, 13%-uk Ausztriában. A hagyományos célországok mellett számos új célországban is (Egyesült Királyság, Spanyolország, Olaszország, Hollandia) jelentős volt a növekedés.

A 2011. évi népszámlálás szerint 143 ezer magyar állampolgár élt *egy évnél hosszabb ideig* külföldön 2011. október 1-jén (további 70 059 fő pedig *egy évnél rövidebb ideig*). Ez a szám azonban csak „a külföldön élők minimum létszámának tekinthető” (KSH 2013).

Hogyan tudhatnánk még többet a kivándorlókról?

Az említett adatforrások nem csak hogy ritkán, illetve időbeli késleltetéssel adnak többé-kevésbé pontos információt az elvándoroltak számáról, de ráadásul egy sor fontos kérdésre nem is kapunk választ a külföldön élőkkel kapcsolatban. Nem és életkor szerinti összetételük mellett nincsen információnk például iskolai végzettségükről, elvándorlási motivációikról, külföldön szerzett tapasztalataikról, hazaköltözési szándékaikról sem. Ezeket a hiányosságokat igyekeznek pótolni a SEEMIG projekt kísérleti jellegű elvándorló-kutatása. Első körben a KSH nagy elemszámú (mintegy 27 ezer válaszadó háztartásban közel 50 ezer 15-74 éves személy), országosan reprezentatív Munkaerő-felvétel (MEF) mintáján keresztül mérték fel az elvándoroltak számát, majd egy második adatfelvétel során közvetlenül a külföldön élőktől gyűjtenek majd adatot (e-mail-es és telefonos kérdőív segítségével) külföldre költözésük okáról, a külföldön szerzett tapasztalataikról és hazatérési szándékukról. E felvétel sikeréhez az szükséges, hogy azok a külföldön élők, akikhez hozzátartozóik elérhetőséget adtak meg, készek legyenek válaszolni a vizsgálati kérdésekre, illetve hogy azokból a háztartásokból, ahol a kérdezők un. SEEMIG válaszadói kártyát hagytak, ezek a kártyák eljussanak a külföldön élőkhez, és ők regisztráljanak a megadott kutatási honlapon.

A sajtóanyagban foglaltakról bővebb információt a mellékelt **sajtóanyagban** talál.

A projekt későbbi fejleményeiről a www.seemig.eu oldalon tájékozódhat, ahol hírlevelünkre is feliratkozhat.

A SEEMIG a South East Europe Programme stratégiai projektje, amely az Európai Unió és a Magyar Köztársaság társfinanszírozásával valósul meg.

Az itt közölt tartalom a szerzők véleményét tükrözi és South East Europe Programme nem felel a kiadványban szereplő információk bármilyen további felhasználásáért.